

NOVE TEHNOLOGIJE, SPREMENJENA OBČINSTVA, STARE VREDNOTE**

Povzetek. Avtor se v prispevku osredotoča na vprašanje novinarske identitete, in sicer predvsem v luči tehnoloških sprememb. Zanima ga, kako, če sploh, na spremembe v definiranju in redefiniranju novinarstva, njegovih standardov in vrednot vplivajo razprave o t. i. blogerskem izzivu in potencialih novinarstva na spletu, ki v tujih akademskih in poljudnih razpravah že par let naraščajo in prevzemajo pobudo. Prispevek se loteva obravnave tega vprašanja z analizo tekstov o novinarstvu, pri čemer se avtor omeji na intervjuje in komentarje v osrednjih slovenskih časnikih in revijah (Delo, Dnevnik, Večer, Mag in Mladina) v letih 1995, 2005 in 2006. Tovrstna analiza razkriva, kako se novinarstvo kot profesija definira in organizira skozi čas, kakšen je konsenz v nekem časovnem obdobju, kaj sploh je novinarstvo in kaj konstituira dobro oziroma slabo novinarstvo, razkriva pa tudi, kako je sestavljen proces tega definiranja in kako ta posledično vpliva na delovanje novinarstva. Pri tem avtor izhaja iz predpostavke, da novinarji skozi diskurz ustvarjajo skupne interpretacije dogodkov in družbenih sprememb, ki osmislijo njihovo poklicno življenje.

Ključni pojmi: novinarstvo, vrednote, poklicna ideologija, novinarska identiteta.

Uvod

Skupina uglednih ameriških novinarjev je ugotovila, da se 90 odstotkov novinarjev posveča le še zabavnim vsebinam, da je torej novinarski poklic mrtev in da je treba to tudi javno povedati. Da ne bo še naprej kakršnih koli iluzij o četrti veji oblasti. Z ugotovitvijo se je vsaj delno mogoče strinjati, saj je očitno, da je novinarski in medijski korpus neverjetno narasel tudi pri nas, širil pa se je predvsem v donosnejše prostoročasne in nezahtevne vsebine (Lesničar Pučko, 2005: 5).

---

* Dr. Dejan Jontes, asistent na Fakulteti za družbene vede, Univerza v Ljubljani.

** Izvirni znanstveni članek.

Za razprave o prihodnosti novinarstva je značilen predvsem distopični diskurz: naklade tiskanim medijem naglo padajo, proračuni se krčijo, številni tradicionalni mediji propadajo ali se selijo zgolj na splet, drastično se zmanjšujejo zaposlitvene možnosti za novinarje, digitalno okolje spreminja bralne navade predvsem mlajšega občinstva (prim. Bird, 2009: 293 in Brennen, 2009: 300–2). Birdova izpostavlja predvsem spremenjene bralne navade mlajšega občinstva, ki preko stalne povezanosti z računalnikom ali mobilnim telefonom konzumirajo novice v konstantnem toku koščkov informacij. Navado, ko je bil za branje/gledanje novic rezerviran določen čas dneva, denimo za jutranje branje časopisa ali večerno gledanje televizijskih novic, so začeli spodkopavati 24-urni kabelski novičarski programi, spletno okolje pa jo je dokončno transformiralo. Raziskave kažejo, pravi Birdova (2009: 293), da še nikoli ni tako malo ljudi bralo tiskanih medijev, navade mlajših, ki naj bi v zrelejših letih postali redni bralci tiskanih medijev, pa so se popolnoma spremenile, čeprav jih še vedno zanimajo novice.

Te spremembe zaznavajo in na njih opozarjajo tudi novinarji sami. Društvo novinarjev Slovenije je tako aprila 2009 v izjavi ugotavljalo, da medijski trg sesuva beg oglaševanja na internet in k novim generacijam uporabnikov, ki imajo manj časa za tradicionalni tisk in televizijo. Društvo išče razloge za takšno stanje predvsem v neujemanju interesov profita in trga s pravico do obveščenosti in svobode izražanja. Ugotavljajo, da se klasični mediji odzivajo s kratkoročnim rezanjem zaposlenosti in stiskanjem uredniških stroškov na račun kakovostnega novinarstva (Društvo novinarjev Slovenije, 2009). V članku bomo skušali pokazati, da je treba razloge za opisano stanje iskati nekoliko širše, ne samo v »zunanjih« razlogih, temveč tudi v neprilagojeni novinarski kulturi. Singerjeva (2003: 139) denimo meni, da ključna grožnja, ki jo predstavlja spletno novinarstvo za tradicionalno novinarstvo, ni v finančnih vidikih in varnosti delovnih mest, pač pa je ogrožen predvsem prevladujoči koncept profesionalizma.

Boczkowsky ugotavlja, da produkcijo novih medijev zaznamujeta predvsem dve značilnosti, ki jih ločita od tradicionalnih medijev. Novice oblikuje večji in bolj raznolik nabor akterjev, to pa posledično vpliva na obliko in vsebino spletnih novic na tri načine: pride do odmika od primarno novinarsko-centričnih (angl. *journalist-centered*), monoloških in primarno lokalnih novic k novicam, ki so vedno bolj osredotočene na občinstvo: tudi uporabniki namreč s komentarji na forumih in v klepetalnicah ter z vzpostavljanjem hiperlink povezav med novičarskimi stranmi in blogi oblikujejo, kaj je vredno unovičenja in kaj ne, kdo lahko o tem komunicira in kako je nek dogodek pokrit. Takšen pogled na produkcijo novic v spletnih okoljih omogoča oporekanje apriornim predstavam o novicah in ustvarjalcih novic, ki so bile ustvarjene predvsem za razumevanje tiskanih medijev (Boczkowsky,

2005: 183–4). Skladno s tem pogledom je meja med producenti novic in občinstvom zabrisana, saj je lahko domala vsak novinar.

Tudi Birdova izpostavlja, da je kljub poslabšani ekonomski situaciji tiskanih medijev demokratični potencial spletnega novinarstva resničen, saj omogoča državljanom glas kot še nikoli doslej. Ključni izziv bo po njenem mnenju, ali bo trenutna ekonomska in kulturna klima dopustila preživetje informiranega in neodvisnega novinarstva hkrati z imperativom za profit na eni strani ter z zahtevo, da vsak glas pride do izraza (Bird, 2009: 294–5). Pri tem je pomemben poudarek, na katerega med drugimi opozori Preston (2009: 174), da ni nič inherentnega v sami tehnologiji, kar bi spletu oziroma novim spletnim okoljem omogočilo podporo novim oblikam novinarstva, ki bi oživele vlogo in samopodobo te profesije kot neodvisne četrte veje oblasti. Poudarja, da je zelo malo povezave med tem, ali se bo novinarstvu uspelo približati njegovim deklariranim idealom in morebitnim disruptivnim učinkom, ki so intrinzični novim tehnologijam.

V članku se bomo osredotočili na vprašanje novinarske identitete, pri čemer bomo skušali pokazati, da del težav novinarstva izhaja iz novim razmeram neprilagojenega razumevanja poslanstva novinarstva. Pri tem bomo izhajali iz kulturnega pristopa k novinarstvu, identiteto novinarjev in novinarstva (kot poklica) pa bomo obravnavali kot spremenljivo, saj se vzpostavlja v nenehnih pogajanjih in redefiniranju, pri čemer igrajo na eni strani pomembno vlogo družbenokulturni in političnoekonomski dejavniki, po drugi strani pa so novinarji skupina, ki jo še bolj kot druge poklicne skupine (ra)združujejo zgodbe in kolektivna retorika. Ravno slednja nas bo v prispevku tudi najbolj zanimala.

Identiteta novinarstva in pomembnost njene kritike

Tako akademska kot popularna vednost o novinarjih in novinarstvu najpogosteje kolebata med »stereotipiziranimi dihotomijami«, kot temu pravi L. van Zoonen (1998: 123–5). V popularni kulturi¹ najdemo podobe herojskih iskalcev resnice na eni strani ter predstave o lenih, narcisoidnih in ne ravno pametnih novinarjih na drugi. Podobna je situacija v akademskem diskurzu: po eni strani kritične analize pogosto obravnavajo novinarje kot marionete, ki jih vodijo interesi določenih razredov, na drugi strani pa številne študije, ki so osredotočene na poklicne vrednote in standarde, izpostavljajo predvsem novinarske težnje po obveščanju in služenju ljudem, raziskovanju različnih koruptivnih dejanj itd., s čimer utrjujejo popularne percepcije novinarjev

---

¹ O nasprotujočih si reprezentacijah novinarjev in novinarstva v popularni kulturi glej delo Matthewa Ehrlicha (2006) *Journalism in the movies. Med novejšimi filmi, ki idealizirajo novinarski poklic, hkrati pa tematizirajo razmerje med blogi in klasičnimi mediji, velja omeniti sicer odlični State of Play (2009).*

herojev. Nobenemu od omenjenih polov ne uspe ustrezno nasloviti kompleksnosti sodobnega novinarstva (prav tam).

Medtem ko večina študij o (samo)percepciji novinarjev, novinarstva in novinarskih standardov izhaja iz tradicije anketnega raziskovanja (prim. Splichal in Sparks, 1994; Weaver, 1996; Deuze, 2002; Oblak Črnič, 2007), se tu lotevamo vprašanja novinarske identitete prek analize tekstov o novinarstvu. Kljub izpostavljenemu pomanjkanju konsenza pri opredeljevanju novinarstva, avtorji (glej na primer van Zoonen, 1998) ugotavljajo, da novinarji ne glede na žanrske razlike ali razlike glede na medij izhajajo pri opisovanju svojega poklica iz zelo podobnega idealnotipskega vrednostnega sistema. Splichal in Sparks (1994) v študiji, ki je zajela študente novinarstva iz 21 držav, ugotavljata, da bodoče novinarje družijo težnja po avtonomiji. Novinarji se celo lažje identificirajo z novinarstvom kot poklicem kot pa z medijem ali konkretno medijsko hišo, kjer so zaposleni (Russo v Deuze, 2005a: 446), zato je s stališča kulturnega pristopa k novinarstvu ključno identificirati in dekonstruirati temeljne elemente novinarske poklicne ideologije, ki se skozi čas seveda spreminjajo. Identiteta novinarjev in novinarstva (kot poklica) namreč ni nespremenljiva, ampak se vzpostavlja v nenehnih pogajanjih in redefiniranju, pri čemer igrajo pomembno vlogo družbenokulturni in političnoekonomski dejavniki. Ključnega pomena v takšni zastavitvi je koncept bolj ali manj sprejete poklicne ideologije, ki prežema novinarstvo ne glede na žanre in tipe novinarskih medijev, saj deluje kot vseobsegajoč diskurzivni nabor idealnotipskih vrednot, katere skozi diskurz razširjajo novinarji (glej Deuze, 2005a in 2005b).

Deuze (2005b: 863) poudarja, da lahko obravnava te ideologije kot diskurzivno konstruirane s strani praktikov znotraj novinarskega polja služi kot orodje za analizo vpliva posameznih sprememb na vrednote in poklicno samopercepcijo novinarjev. Moč v poklicni ideologiji tako pomeni predvsem moč definiranja, kaj je in kaj ni pravo novinarstvo. Poklicna ideologija se nanaša na sklop strategij, s katerimi pripadniki nekega družbeno pomembnega poklica vzdržujejo nadzor nad tem, kdo lahko ta poklic opravlja, vzdržujejo medsebojno kohezijo, ohranjajo standardne načine ter kakovost dela ipd. (glej Vogrinc, 2007: 150–5, O'Sullivan et al., 1994: 209–210). Izraža se v stanovskih organizacijah in kodeksih, na zunaj tudi v uniformah, praznikih, srečanjih, nagradah, ipd., a bistveno pomembnejši je sklop rutin in (pogosto nenapisanih) pravil delovanja, ki veljajo za samoumevna ali pa so okvir razumljivosti in sprejemljivosti, znotraj katerega se bijejo včasih hudi konflikti, kaj je prav in kako ravnati. Bistveno je, poudarja Vogrinc, da pripadniki poklica doživljajo ključne sestavine poklicne ideologije kot »tehnične«, »nevtralne« okoliščine poklicnega življenja, pravila in rutine ravnanja pa kot enako »tehnične«, »nevtralne« načine, kako se »pač« dela (2007: 150–1).

Ključno vprašanje pri tovrstni analizi je torej, kako in s katerimi narativnimi strategijami novinarji vzdržujejo svoj položaj oziroma kako se novinarstvo kot profesija definira in organizira skozi čas. Analiza diskurzov o novinarstvu nam lahko razkrije, kakšen je konsenz v nekem časovnem obdobju, kaj sploh novinarstvo je in kaj ga konstituira kot dobro oziroma slabo, razkriva pa tudi, kako je strukturiran proces tega definiranja ter kako ta posledično vpliva na delovanje novinarstva (glej tudi Dicken-Garcia, 1989 ter Deuze, 2005a in 2005b). Takšna analiza poleg omenjenega razkriva, kakšno je razumevanje ključnih novinarskih praks in idealov skozi čas.

Pri analizi izhajamo iz t.i. kulturnega pristopa k novinarstvu, ki izhaja iz konstrukcionistične paradigme in meje novinarstva obravnava kot družbeno konstruirane skozi diskurz, kar pomeni, da razmejitve med novinarstvom in novinarstvom ne sloni na kakršnihkoli esencialističnih elementih.² Po Dahlgrenu tovrstno razumevanje, če ga vzamemo resno, označuje krizo najbolj varovanih temeljev novinarstva (Dahlgren, 1992: 14). Za kulturni pristop je poleg tega ključno razumevanje novinarstva kot interpretativne skupnosti. Kot pravi Zelizerjeva, potrebujemo za pojasnjevanje novinarstva v vsej njegovi kompleksnosti tudi pristope in koncepte, ki pojasnjujejo prakse, sicer izvzete iz formaliziranih obravnav novinarstva kot profesije (glej Zelizer, 1993b: 222). Skozi diskurz novinarji ustvarjajo skupne interpretacije, ki osmišljajo njihovo poklicno življenje: »Z zgodbami o preteklosti naslavlja dileme, ki se porajajo ob pokrivanju dogodkov v sedanosti« (Zelizer, 1993a: 84).

Zelizerjeva izpostavlja tudi imunost novinarstva na kakršnokoli kritiko:

Novinarji ignorirajo kritiko, namerjeno proti njim v znanstvenih publikacijah, na akademskih konferencah in s strani alternativnega tiska, pri čemer skušajo ohraniti držo avtonomne brezbriznosti tako nasproti dogodkom iz resničnega sveta kot tudi nasproti najglasnejšim prebivalcem tega sveta, njihovim kritikom (Zelizer, 1993a: 81).

Po njenem mnenju v preteklosti nismo bili v celoti sposobni razumeti novinarske krepitve moči, zato avtoriteta poročevalcev narašča.

Tudi Lule z analizo javne polemike,³ nastale zaradi uvodnika v *Philadelphia Inquirerju*, ugotavlja, da se tisk loteva kritične obravnave domala vseh institucij v družbi razen svoje, najredkejša oblika kritike pa tako ostaja »kritika tiska v tisku s strani tiska« (Lule, 1992: 92). Opozarja na

---

² Glej tudi Winch (1997: 2-4).

³ Konec leta 1990 je bil v časniku *The Philadelphia Inquirer* objavljen uvodnik, v katerem je bil med drugim predlagan premislek o finančnih vzpodbudah za uporabo novega kontracepcijskega sredstva Norplant pri revnih Afroameričankah, s čimer bi lahko po mnenju avtorja prispevali k zaježitvi revščine. Najprej se je na straneh časopisa razvila kritična razprava med novinarji in uredniki o razizmu, ki pa je kasneje prerasla v nacionalno razpravo o tisku ter predusem o odnosu med novinarji in uredniki.

utopičnost samokritike novinarstva, ko pravi, da novinarji sicer lahko imajo znanje in avtoriteto za učinkovito kritiko, a sta to znanje in avtoriteta pridobljena skozi leta učenja ter uporabe poklicnih tradicij in konvencij. Zato je po njegovem mnenju težko sprejeti in morda nepošteno pričakovati, da bodo novinarji zlahka podvomili ali zavrnila temeljne predpostavke ter praktične konvencije, ki so jih pripeljale do njihovih položajev. »Konec koncev gre za kritiko novinarstva *kot* novinarstva in jo lahko oblikujejo le sile ter konvencije, ki si jih prizadeva kritizirati« (Lule, 1992: 104).

Zaradi moči novinarskega diskurza, za katerega Turner meni, da v svojo poklicno ideologijo »investira« celo več kot kateri od akademskih diskurzov, bi morali novinarji po njegovem mnenju prepoznati, da »njihov poklic sistematično proizvaja specializiran diskurz, ki privilegira določene vrste informacij, določene vrste virov informacij ter v končni fazi proizvaja *njihov* fetiš – lik novinarja« (2000: 363).

Kulturni pristop k novinarstvu torej privzema zunanjo kritiko novinarstva kot nujno izhodišče in si za osnovni cilj zadaja dekonstrukcijo prevladujočih predpostavk o novinarstvu. Posledično že po definiciji zanika izhodišča, na katerih temelji tradicionalno raziskovanje novinarstva, novinarska profesionalna ideologija in težnja po ekskluzivnem statusu, na katerem sta oba utemeljena (Zelizer, 2004b: 103).

Kulturni pristop po mnenju Zelizerjeve ponuja širok analitični vidik, ki predpostavlja drugačno delovanje novinarstva od tradicionalnih akademskih pristopov. Ali kot temu pravi Dahlgren (1992: 3), v okviru kulturnih študij smo priča »sistematičnim poskusom, da bi raziskali naravo novinarstva, pri čemer se pogosto sprašujemo o razmejitvah, ki jih vzpostavlja novinarstvo med seboj in ostalimi oblikami medijske produkcije«. Ta pristop poleg tega vidi novinarje ne samo kot podajalce informacij, ampak kot proizvajalce kulture, ki sporočajo, kaj je dobro in slabo, moralno in nemoralno ter primerno in neprimerno na svetu (Zelizer, 2004b: 101–2).

Novinarji o novinarstvu: Vzpon in utrjevanje ideologije objektivnosti

Analiza v članku temelji na obravnavi tekstov o novinarstvu, predvsem intervjujev in komentarjev v osrednjih slovenskih časnikih in revijah (*Delo*, *Dnevnik*, *Večer*, *Mag in Mladina*) v letih 1995, 2005 in 2006, ki na kakršenkoli način tematizirajo novinarstvo.⁴ V omenjenih letih smo se osredoto-

⁴ Osredotočili smo se torej zgolj na t. i. resni tisk, pri čemer smo namerno pustili ob strani morebitne razprave o novinarstvu v tabloidnem tisku. Po eni strani predvidevamo, da je število razprav o novinarstvu v tem delu tiska zanemarljivo, na drugi strani pa izhajamo iz kritike razlikovanja med tako imenovanim resnim in rumenim novinarstvom, saj je to razlikovanje v kulturnem pristopu le del »modernistične pristranskosti uradnega novinarske samoreprezentacije« (Zelizer, 2004b: 112). Poleg tega pa je denimo

čili na lihe mesece, pregledali pa smo vse izvode *Dela*, *Večera*, *Dnevnika*, *Mladine* in *Maga*. Časovnim in vsebinskim merilom je ustrezal 401 prispevek, kvantitativno gledano pa razprava doseže vrhunec leta 2005, torej v letu sprejemanja zakona o RTV Slovenija in referendumu o tem zakonu.

Čeprav izhajamo iz analize intervjujev in komentarjev v tisku, kjer so avtorji najpogosteje, a ne nujno zgolj novinarji tiskanih medijev, moramo pri tem poudariti podobnost med televizijskimi novinarji in tistimi v tiskanih medijih glede percepcije lastnega poklica. Čeprav včasih delujejo precej različno, vendarle obstaja, kot ugotavlja tudi Schudson (2003: 7), zelo velika podobnost, kako oboji dojemajo novinarstvo in novice.

Tabela 1: ŠTEVILO ANALIZIRANIH ČLANKOV PO LETIH

Leto\ publikacija	Delo	Dnevnik	Večer	Mladina	Mag	Skupaj
1995	20	23	25	12	12	92
2005	49	39	24	15	57	184
2006	30	32	22	15	26	125
Skupaj	99	94	71	42	95	401

Kot je razvidno iz tabele 1, se med letoma 1995 in 2005 število razprav bistveno poveča in komentatorji novinarstvo obravnavajo skorajda tedensko, še posebej leta 2005, vendar pa širina prispevkov ne sledi kvantitativnemu povečanju, saj je velika večina komentarjev tako ali drugače povezana z vprašanjem objektivnosti z vsemi njenimi podkategorijami, predvsem nestranskarstvom in uravnoteženostjo. Kritike objektivnosti se v tisku pojavljajo izredno redko, še posebej med domačimi avtorji, saj med obravnavanimi primeri nismo našli nobenega prispevka, ki bi problematiziral sam koncept.

Poglejmo, kako novinarji opredeljujejo nekatera ključna načela, ki vodijo njihovo delovanje. Čeprav se razprave o uravnoteženosti intenzivirajo v letih 2005 in 2006, gre za temo, o kateri se razpravlja skozi celotno poosamosvojitveno obdobje. Uravnoteženost je v teh razpravah razumljena zelo elementarno, kot enaka količina časa oziroma prostora, namenjenega političnih akterjem.

Menim, da je treba ljudi informirati z objektivnimi in resničnimi informacijami. In kaže, da imamo pri tem kar precejšen uspeh. Lani je bila opravljena raziskava, v kateri so ljudje pripisali Televiziji Slovenija

Deuze pokazal, da novinarji in uredniki zabavnih medijev ravno tako podpirajo oziroma se identificirajo s prevladujočimi koncepti »etične senzibilnosti, služenja javnosti, uredniške avtonomije in javne kredibilnosti« (Deuze, 2005b: 878).

največjo verodostojnost. Lovimo ravnovesje. /.../ Sam se zavzemam za to – če bi merili odnos do opozicije in vlade – da bi bili novinarji najmanj enako kritični do vlade kot do opozicije. Morda malce bolj do vlade, ki ima v rokah vzvode oblasti (Slivnik, 1995: 47–8; poudarki dodani).

Odnos na nacionalni RTV-hiši bi moral biti do vseh enak, a to je težko doseči. Nisem malenkosten. Toda prikaz našega letošnjega tabora v tretjem TVD isti dan je lep primer »naročene« manipulacije, saj je bila pri množici sodelujočih prava umetnost ujeti kader, kjer je videti le nekaj sto ljudi. Take manipulacije vsekakor škodijo TV-hiši, če želi biti dejansko neodvisna (Štamcar in Sever, 1995: 19; poudarki dodani).

V preteklih dvanajstih letih je bilo res ogromno izrečenega o tem, ali so mediji pluralni ali ne, in vsekakor je del javnega mnenja prepričan, da je pluralnost medijev nezadostna. /.../ Sam menim, da je sklad potreben, in verjamem, da je mogoče informativne, kulturne in politične vsebine bolj uravnotežiti. /.../ Nezadostno uravnoteženi so predvsem osrednji mediji (Butala in Čar, 2005: 35; poudarki dodani).

Med osamljenimi kritikami najdemo spodnji primer, ki pa ne problematizira koncepta samega, pač pa ga povezuje z usmerjanjem s strani politike.

Konec koncev mu obeh najpomembnejših tarč, dveh največjih medijskih hiš, RTVS in Dela, še vedno ni uspelo zasesti. Čeprav je njuno zavzetje samo del enega najbolj izpostavljenih vladnih ciljev – uravnovežitve medijskega prostora. Kot se prijazno imenuje poskus državno dirigirane rekonstrukcije medijskega trga. /.../ Premier hoče državno televizijo, ki bo odgovorna in državotvorna. In korektna. Uravnoveženo korektna. Kaj to pomeni, bo seveda sproti določala vlada (Sever, 2005: 2; poudarki dodani).

Pojavljajo pa se tudi osamljeni primeri, ki pozivajo k odkriti strankarski pripadnosti.

Spoštujem neodvisnost medijev, ti so temelj svobodne družbe. A vem tudi, da je samoumevni del svobode medija njegova pristranskost. To, da ste v Mladini svobodni, ne pomeni, da morate z milimetrsko natančnostjo tehtati vsak argument. Z vidika bralcev je medij celo bolj objektivni, če se ve, kateri politični opciji je naklonjen. Tisti, ki je na levici, bo verjetno raje udaril desne politične stranke. /.../ Pri RTV pa je seveda ta razlika, da je to javni medij in da so tam dolžni tehtati argumente in paziti na nepristranskost (Trampuš, 2005: 38; poudarki dodani).

Ključni paradoks, ki ga spregledajo razprave o (ne)uravnoteženosti, predvsem ko govorijo o času in količini pojavljanja posameznih akterjev na televiziji ali v časopisnih vesteh, je v tem, da sta uravnoteženost in nepopačenost (angl. *nondistortion*) epistemološko nezdržljiva (glej Hackett, 1984: 231). Kot pravi Hackett, koncept pristranskosti implicira možnost nepristranskega ali objektivnega poročanja o dogodkih. Ideal objektivnosti predpostavlja, da je možno dejstva ločiti od mnenj oziroma vrednostnih sodb, novinarji pa so se sposobni distancirati od dogodkov iz resničnega sveta, katerega resnico oziroma pomen s pomočjo nevtralnega jezika in reporterskih tehnik prenašajo občinstvu. Najpomembnejša potencialna ovira predstavitvi takšnega uravnoteženega in natančnega pogleda na svet so v tej perspektivi politični predsodki in družbena stališča komunikatorjev, ki dopuščajo svojim vrednotam ali selektivnim percepcijam, da vplivajo na pristranskost poročanja. Najpomembnejša oblika politične ali ideološke pristranskosti v medijih pa je zavedno ali nezavedno favoriziranje enega kandidata, stranke, politične opcije ali interesne skupine pred drugimi (Hackett, 1984: 232–3).

Te predpostavke je poleg številnih drugih avtorjev kritizirala že Gaye Tuchman (1972/1999) v klasični študiji, kjer obravnava objektivnost kot strateški ritual, s katerim se želijo novinarji na eni strani zaščititi pred tožbami, na drugi strani pa skušajo na ta način ublažiti časovni pritisk vedno krajših rokov in očitke urednikov o površno opravljenem delu. Pravi, da obdelovanje novic ne pušča časa za reflektivno epistemološko preiskovanje, vendar pa potrebujejo novinarji delovni koncept objektivnosti, da bi minimalizirali tveganja, nastala zaradi časovnih rokov, tožb in očitkov nadrejenih (Tuchman, 1972/1999: 298.) Privrženost postopku opisuje kot pogosto kompulzivno in izpostavlja več strateških postopkov na ravni forme novinarske zgodbe, s katerimi skušajo novinarji dosežati objektivnost, s čimer pa dokazujejo zgolj poskus doseganja objektivnosti.

Če so torej ti postopki objektivnosti vsaj v nekaterih vidikih ritualne oblike, ki varujejo skupnost pred stikom z neznanim in nevarnim, hkrati pa utelešajo temeljne koncepte, svetovne nazore in temelje javne legitimnosti, potem lahko pričakujemo, da bodo obravnavane kot svete, ugotavlja Rothenbuhler (1998: 84–5). Vsaka grožnja tem postopkom bo deležna nesorazmernega obrambnega odgovora, kar je razvidno tudi iz obravnavanih primerov.

Zelo pogosto je tudi poenostavljeno razumevanje delovanja ideologije in moči ter posplošena razmišljanja o komercializaciji.

Želja po vse večjem zaslužku jih namreč sili v »rumenizacijo« ali v poročanje o temah, ki se dotaknejo najširšega kroga ljudi. Pri komercializaciji pa se izgubijo detajli, pomembni za delovanje demokracije, če

komercializacija ne pomeni celo širjenja populizma (Mekina, 2005: 2; poudarki dodani).

Ja, v bistvu smo na začetku, pri idealizmu ... Četudi mladega, energičnega človeka razočara, ko prvič ugleda, kako se včasih popušča oglaševalskim botrom, koliko je uredniške prestrašenosti in foteljaškega pristajanja na kompromise po Sloveniji, so na drugi strani vse odmevne zgodbe, vsi razkriti škandali, preiskovalne teme in pronicljivi intervjuji in seveda bralci razlog, da ob vseh težavah in pretresih, s katerimi se cel srečuje, vztrajamo (Stepišnik, 2005: 11; poudarki dodani).

Ta pogled predpostavlja, da neodvisnost »od kapitala ali politike, od oblastnika ali lastnika pomeni tudi neodvisne novinarje« (Luthar, 2001: 202). Kot nasproten objektivnosti se pojavlja pojem »medijska konstrukcija realnosti«, ki je v teh novinarskih prispevkih razumljena kot bolj sofisticirana oblika propagande, kot neizpolnjevanje vloge posrednika realnosti, ki jo ima oziroma naj bi jo imelo novinarstvo. Poglejmo nekaj značilnih primerov.

Oblast je kljub vsemu trdno v rokah Janševe vlade, medijska konstrukcija realnosti pa povzroča stranske in pogosto tudi nenadzorovane učinke. Ljudje so zmedeni in namesto političnih strank volijo populist (Slivnik, 2006a: 19; poudarki dodani).

Aktualne medijske razprave, ali imamo v Sloveniji vladavino socialne države ali (neo)liberalizma, simbolizirajo velik razkorak med medijsko posredovano realnostjo na eni strani in dejansko družbeno realnostjo na drugi strani. Mediji konstruirajo realnost tako, da po lastni presoji oblikujejo sporočila, ki lahko popolnoma odslkavajo družbeno stvarnost, jo zrcalijo le delno ali pa so z njo v popolnem nasprotju (Kovač, 2005: 13; poudarki dodani).

Nasprotna stran medijske konstrukcije realnosti je prepoznavnost propagande, ki je pogosto sestavni del političnega dogajanja. /.../ V naši državi se namreč nič ne zgodi brez političnih strasti in ideološka obravnava problemov je tista, ki zmeraj nadomesti racionalno in strokovno razpravo z usiljenimi predsodki (Slivnik, 2006b: 19).

Gans (2003: 35–43) ugotavlja, da novinarji redko govorijo o upadanju lastne moči. Namesto tega se pridružijo kritiki, tako da postanejo medijski kritiki. Identificiral je šest načinov reagiranja novinarjev na njihove težave: kritiziranje »outsiderjev« (gre za novinarsko kritiko ekonomskih trendov, predvsem monopolov, ki prevzemajo medijske hiše), samoproučevanje,

javno novinarstvo, izpostavljanje pomanjkljivosti občinstva, kritiziranje kolegov (predvsem »novinarskih zvezd«), zadnja reakcija pa je percepcija, da je novinarstvo v zatonu. V analiziranih primerih prevladuje poleg slednje predvsem izpostavljanje pomanjkljivosti občinstva. To naj bi postalo neza-interesirano za resne in kakovostne novice na račun zabavnih vsebin.

Žal je trend, da ljudje vse raje berejo tovrstne lahkotne vsebine namesto poglobljenih kritičnih prispevkov, opazen tudi v strukturi novinarjev. Če trg zahteva več takih vsebin, jih bo pač pisalo vse več novinarjev. Za ljubi kruhek. Lastnikov medijev težje prebavljive vsebine niti malo ne zanimajo, pomembne se jim zdijo samo številke v zaključnem računu. Koliko zaradi tega na račun okrnjene podobe stvarnosti izgublja celotna družba, pa je že druga zgodba (Glücks, 2005: 13; poudarki dodani).

Ne gre spregledati, da se vse več slovenskih medijev v procesu napredujoče tabloidizacije sklicuje na spremembo navad bralcev, ki da hočejo kratke in »sočne« informacije, ki so nujno nepopolne in nezadostne za celovito informiranost, potrebno za kvalificirano odločanje v postmoderni družbi. Bralske navade seveda v veliki meri diktirajo lastniki medijev, ki jih zdravje družbe oziroma temeljna družbena funkcija medijev prav nič ne zanima (Ivelja, 2005: 3; poudarki dodani).

V teh dilemah resni del novinarstva razumljivo ne spi. Če ga (še) ne skrbi lastna eksistenca zaradi nepokorščine božanstvoma Oblast in Denar, ga vsekakor kot nočna mora preganja možnost, ko bo uresničen njun sen: ljudje se bodo zanimali le še za spodnje perilo znanih oseb, medtem ko bosta politika in kapital v miru krojila krasni novi svet: ljudem kruha in iger, nam cesarstvo (Lesničar Pučko, 2005: 5; poudarki dodani).

Gre za pogled, kjer naj bi občinstvo prispevalo k težavam novinarstva, predvsem zaradi slabega okusa in pasivnosti. Gans ocenjuje, da obsedenost kritikov z *infotainmentom* izhaja iz občutka razočaranosti profesije, da ji je spodletelo prepričati občinstvo v prednosti »trdih« novic pred »mehkimi«, kar ima lahko negativne posledice za demokracijo (2003: 38). Druga dokaj pogosta reakcija novinarjev na težave pa je percepcija, da je profesija po »zlatih letih« v zatonu. Če v ZDA za zlata leta veljajo šestdeseta in zgodnja sedemdeseta leta prejšnjega stoletja, je v obravnavanih primerih predmet nostalgичne imaginacije pogosto socialistično obdobje.

Medijem je celo v najhujših časih po drugi svetovni vojni uspelo obdržati nekakšno avtonomijo, ki ponavadi ni bila »direktna«, ampak jo je bilo

mogoče razbrati v komentarjih Bogdana Pogačnika, Tedija Pahorja in njihove združbe. To je bila tedaj elita, vedeli so več kot politika. Zakaj nenadoma zdrs tega elitnega novinarstva? Stvari so kot na dlani: še zadnja velika imena se poslavljajo in na sceno vse bolj sili nekakšen novinarski plebs, neki povsem antiaristokratski osebkki, ki uveljavljajo novokomponirana pravila turbofolk novinarstva. Aktualni oblasti to ne samo da ustreza, vse skupaj zelo spodbuja, ker si kajpak ne more pomagati s Pogačniki, Gustinčiči in podobnimi ... /.../ Po mojem smo že prešli obdobje »ustvarjalnega« novinarstva, ki ga je po svoje personificiral Pogačnik, in se vračamo k neke vrste poročevalstvu, ki je bilo značilno za obdobje vzpostavljanja »partizanske« oblasti (Jež, 2005: 5; poudarki dodani).

Poleg izpostavljanja objektivnosti kot ključne novinarske norme lahko v komentarjih kot pomembno izpostavimo tudi pogosto individualiziranje in izpostavljanje novinarjeve namere ter etike kot odločilnega dejavnika pri novinarskem delovanju. Poglejmo nekaj značilnih primerov.

A povsod obstajajo dvorni novinarji in uredniki. Razlika je samo v njihovi osebni etični držji, ki jim prinaša osebno stopnjo avtonomnosti. Slednjega sicer ne more zagotoviti noben zakon. Vendar to še ne pomeni, da zakoni avtonomnosti ne morejo ogroziti (Sever, 2005: 2; poudarki dodani).

Vzdušje na televiziji se je po pričevanju prizadetih drastično spremenilo. Kljub temu so nekatere oddaje še vedno v redu, s kritično distanco do stvari in oblasti. To je odvisno od pokončnosti in profesionalnosti novinarjev. Ampak na »etični pogon« ne bo šlo dolgo (Trampuš, 2006: 37; poudarki dodani).

/.../ in pri takšnih zgodbah, ki so kritične do oblasti in državne ureditve, se pokaže, koliko je novinar vreden in ali mu je novinarstvo samo služba za plačo ali življenje. Pa tudi čisto človeško poštenje (Jančič, 2006b: 5; poudarki dodani).

Novinarstva si ni mogoče predstavljati brez temeljnih vrednot. Najhujši greh je: namerno lažno obveščati ljudi. Storiti kaj takega je za vsakega normalnega urednika ali novinarja, kakor da bi podirali svet. Boli. Seveda kdaj naredimo tudi napake. Dobre ekipe jih tudi popravijo. Zavezanost resnici je – ne po naključju – zapisana v tako rekoč vseh novinarskih kodeksih, kar jih je (Jančič, 2006a: 5; poudarki dodani).

Demokracija medijev je v rokah urednikov in novinarjev, ki niso nebogljene ovčke, ki bi jih morali varovati dobri angeli sveta nacionalke (Nežmah, 2005, 18).

Individualizem, ki najbolj prihaja do izraza v razpravah o novinarski etiki, pomeni v tem kontekstu izpostavljanje dobrih ali slabih dejanj posameznih novinarjev kot ključnih za opravljanje novinarskega poklica ter lociranje vzroka teh dejanj v značajske lastnosti posameznega novinarja. Takšno izpostavljanje motivov, dejanj in značaja novinarjev vzpodbuja anekdotično obravnavo etike, torej analizo posamičnih dejanj odgovornega novinarja v takšni ali drugačni situaciji, pravi Trapp (1978). Anekdotična obravnava etike omogoča horizontalno obravnavo od primera do primera, a preprečuje vertikalne premike od individualnih dejanj na višjo raven.

Sklep

Analiza razprav o novinarstvu v tisku pokaže, da gre kljub kvantitativno precej obsežnim diskusijam za vsebinsko ozke obravnave novinarstva, ki se dotikajo večinoma vprašanj, povezanih z objektivnostjo, s stopnjo profesionalizacije in političnoekonomskimi vidiki novinarstva. V teh besedilih manjkajo predvsem poglobljeni kritični pogledi na novinarstvo in denaturalizacija nekaterih temeljnih predpostavk, na katerih sloni novinarska avtoriteta. Namesto tega prevladujejo kritike posameznih primerov poročanja, kritike »ideološkosti« novinarjev in posplošena razmišljanja o komercializaciji. To hkrati pomeni, da skupina novinarskih kritikov v teh razpravah ne igra vidnejše vloge, kar do neke mere potrjuje uvodoma izpostavljeno imunost novinarstva na kritiko.

Značilno je idealiziranje novinarstva in novinarjev, kar se kaže predvsem v izpostavljanju teženj po obveščanju javnosti, raziskovanju koruptivnih dejanj in iskanju resnice ter poudarjanju težavnosti tega poklica in žrtvovanj, potrebnih za njegovo opravljanje. Novinarstvo se od ostalih oblik množičnega komuniciranja še vedno loči s sklicevanjem na zmožnost posredovanja realnosti, stopnja natančnosti tega posredovanja pa je točka, na kateri se odvija diskurzivni boj za prevlado med različnimi novinarskimi interpretativnimi skupnostmi in novinarskimi kritiki. Objektivnost je s teoretsko usmeritvijo kulturnega pristopa nezdržljiva že v izhodišču, zato jo lahko obravnavamo zgolj kot kulturno formo s svojim lastnim sklopom konvencij. Posledično bi morali, če sledimo temu vidiku, objektivnost skupaj s sorodnimi koncepti, kot sta uravnoteženost in nepristranskost, podvreči intenzivnemu proučevanju, namesto da se vzpostavlja kot standard za ocenjevanje drugih objektov proučevanja (npr. vsebine novic) (več o tem glej tudi v Hackett, 1984: 253). Razprave o zmožnosti oziroma nezmožnosti doseganja

objektivnosti so neproduktivne in zgolj utrjujejo novinarsko avtoriteto, zato bi bilo koristneje razpravo premakniti v smer posledic delovanja oziroma učinkovanja objektivnosti v posameznih primerih.

Poudarjanje objektivnosti je sicer pričakovano, saj kot pravi McNair, izhaja kulturna moč novinarstva – in vsi učinki, ki jo lahko ima – iz njegovega diskurzivnega statusa »resničnosti«; njegove sposobnosti, da mobilizira prepričanje in soglasje (aktivno ali pasivno) s pripovedovanjem zgodb, ki so kredibilne *zato*, ker so novinarske. Ustvarjalci novinarstva ne morejo te kredibilnosti jemati kot gotove, ampak morajo nenehno zagovarjati in braniti svoj status s kodi ter konvencijami, ki občinstvu označujejo »resnico« in »verjetnost« (McNair, 1998: 57). Novinarstvo je namreč občinstvu predstavljeno kot resnični diskurz o svetu, zato mora svojo legitimnost obvladovati znotraj teh terminov ali pa ostane brez veljave na kulturnem tržišču (prav tam: 65).

V luči našega naslovnega vprašanja pa je še bolj pomembno, da analizirane razprave skoraj v celoti prezrejo dileme, ki jih prinašajo tehnološke spremembe, povezane s spletnimi okolji. V celotnem vzorcu smo namreč našli le tri prispevke, ki posredno obravnavajo potenciale in zadrege novinarstva na spletu. Naše ugotovitve se tu do neke mere prekrivajo z anketno raziskavo (Oblak Črnič, 2007), ki ugotavlja, da so slovenski novinarji skozi zagovornišvo tiskanih medijev pretežno kritično usmerjeni do spletnega novinarstva, le da se ta kritičnost v našem primeru kaže kot skoraj popolna odsotnost tematizacije tega pomembnega vprašanja. Za uspešno prihodnost tiskanih medijev in klasičnega novinarstva bo namreč pomembna tudi prilagojena novinarska kultura, ki bo namesto zgolj zaverovanosti v svoje ideale sposobna nasloviti izzive spreminjajočega se tehnološkega in tudi ekonomskega okolja.

VIRI IN LITERATURA

- Berkowitz, Dan (1997): Non-Routine News and Newswork: Exploring a What-a-Story. V Dan Berkowitz (ur.), *Social Meanings of News*, 362–375. London: Sage.
- Berkowitz, Dan (2000): Doing Double Duty: Paradigm Repair and the Princess Diana What-a-story. *Journalism* 1 (2): 125–143.
- Bird, S. Elizabeth in Robert W. Dardenne (1990): News and Storytelling in American Culture: Reevaluating the Sensational Dimension. *Journal of American Culture* 13: 33–37.
- Bird, Elizabeth S. (2009): The Future of Journalism in the Digital Environment. *Journalism* 10 (3): 293–295.
- Brennen, Bonnie (2009): The Future of Journalism. *Journalism* 10 (3): 300–2.
- Bishop, Ronald (1999): From Behind the Walls: Boundary Work by News Organizations in Their Coverage of Princess Diana's Death. *Journal of Communication Inquiry* 23 (1): 90–112.

- Boczkowsky, Pablo (2005): *Digitizing the News: Innovation in Online Newspapers*. Cambridge: The MIT Press.
- Butala, Gregor in Aleš Čar (2005): In potem eno drevo pred Opero postane državni problem: Intervju: Vasko Simoniti, minister za kulturo. *Dnevnik* (26. marec).
- Dahlgren, Peter (1992): Introduction. V Peter Dahlgren in Colin Sparks (ur.), *Journalism and Popular Culture*, 1–23. London: Sage.
- Deuze, Mark (2002): *Journalists in the Netherlands: An Analysis of the People, the Issues and the (Inter-)national Environment*. Amsterdam: Aksant.
- (2005a): What is Journalism?: Professional Identity and Ideology of Journalists Reconsidered. *Journalism* 6 (4): 442–464.
- (2005b): Popular Journalism and Professional Ideology: Tabloid Reporters Speak Out. *Media, Culture & Society* 27 (6): 861–882.
- Dicken-Garcia, Hazel (1989): *Journalistic Standards in Nineteenth-Century America*. Wisconsin: The University of Wisconsin Press.
- Društvo novinarjev Slovenije (2009): Izjava DNS ob dnevu novinarstva 2009. Dostopno preko www.dns.si, 5. 4. 2009.
- Eason, David (1988): On Journalistic Authority: The Janet Cooke Scandal. V James W. Carey (ur.), *Media, Myths, and Narratives: Television and the Press*, 207–227. London: Sage.
- Ehrlich, Matthew C. (2006): *Journalism in the Movies*. Urbana: University of Illinois Press.
- Gans, Herbert J. (1999): Deciding What's News. V Howard Tumber (ur.), *News: A Reader*, 235–248. New York: Oxford University Press.
- 2003. *Democracy and the News*. Oxford: Oxford University Press.
- Glasser, Theodore L. (1992): Objectivity and News Bias. V Elliot D. Cohen (ur.), *Philosophical Issues in Journalism*, 176–185. Oxford: Oxford University Press.
- Glücks, Nenad (2005): Komercializacija. *Mag* (23. november).
- Hackett, Robert A. (1984): Decline of a Paradigm?: Bias and Objectivity in News Media Studies. *Critical Studies in Mass Communication* 1 (3): 229–259.
- Ivelja, Ranka (2005): Kanarčkov spev. *Dnevnik* (12. maj).
- Jančič, Peter (2006a): Laž po črki zakona. *Delo* (23. september).
- (2006b): Pravica vedeti. *Delo*, (4. marec).
- Jež, Boris (2005): Zdrs elitnega novinarstva. *Delo* (11. september).
- Kovač, Stanislav (2005): Konstrukcija realnosti. *Mag* (4. maj).
- Lesničar Pučko, Tanja (2005): Miši plešejo, mački krojijo svet. *Dnevnik*, (22. nov.).
- Luthar, Breda (2001): Žurnalizem: Poetika skupnosti pod krinko kronologije dogodkov. *Teorija in praksa* 38 (2): 201–212.
- Mag (1995): Marjan. *Mag* (2. november).
- McNair, Brian (1998): *The Sociology of Journalism*. London: Arnold.
- Mekina, Borut (2005): Spet opozicija z referendumi. *Večer* (25. maj).
- Nežmah, Bernard (2005): Da ali ne? *Mladina* (19. september).
- Oblak Črnič, Tanja (2007): Spletno novinarstvo skozi optiko novinarjev. *Družboslovne razprave* 23 (54): 43–64.
- O'Sullivan, Tim, John Hartley, Danny Saunders, Martin Montgomery in John Fiske (1994): *Key Concepts in Communication and Cultural Studies*. London: Routledge.

- Preston, Paschal (2009): *Making the News: Journalism and News Cultures in Europe*. London: Routledge.
- Rothenbuhler, Eric W. (1998): *Ritual Communication: From Everyday Conversation to Mediated Ceremony*. London: Sage.
- Schudson, Michael (1995): *The Power of News*. Cambridge: Harvard University Press.
- (2003): *The Sociology of News*. New York: W. W. Norton & Company.
- Sever, Jani (2005): Za korektnost oblasti. *Mladina*, (19. september).
- Singer, Jane B. (2003): Who are these guys? The online challenge to the notion of journalistic professionalism. *Journalism* 4 (2): 139-163.
- Slivnik, Danilo (1995): Žarko Petan: Intervju. *Mag* (19. julij).
- (2006a): Cigani letijo v nebo. *Mag* (29. november).
- (2006b): Copperfieldove zvijače. *Mag* (25. januar).
- Splichal, Slavko in Colin Sparks (1994): *Journalists for the 21st Century: Tendencies of Professionalization among First-Year Students in 22 Countries*. Norwood: Ablex.
- Stepišnik, Matija (2005): Vrgli so nas v ledeno mrzlo vodo ... *Večer* (9. maj).
- Štamcar, Miha in Jani Sever (1995): Ljudje volijo zmagovalce: Marjan Podobnik, predsednik Slovenske ljudske stranke. *Mladina* (19. september).
- Trampuš, Jure (2005): Ne mislim, da je Janševa glavna usmeritev – vstopanje v klub najrazvitejših – sporna, po mojem je pravilna, vprašanje je, ali je on sposoben in ali ima dovolj politične volje, da jo uveljavi – Borut Pahor. *Mladina* (4. julij).
- (2006): Avtoritarna, totalitarna oblast vztraja, da ima vedno in povsod prav. In po tej logiki seveda tisti, ki misli drugače, ali piše, ali celo sporoča mednarodni javnosti svoja drugačna stališča, ne le da nima prav, temveč škodi svoji domovini, če že ni kar izdajalec – Dr. Spomenka Hribar. *Mladina* (29. november).
- Trapp, Mary (1978): Consequences of an Individualist Theme in American Views of Journalistic Responsibility. *Journal of Communication Inquiry* 3 (13): 13-26.
- Tuchman, Gaye (1978): *Making News: A Study in the Construction of Reality*. New York: The Free Press.
- (1972/1999): Objectivity as Strategic Ritual: An Examination of Newsmen's Notions of Objectivity. V Howard Tumber (ur.), *News: A Reader*, 297-307. New York: Oxford University Press.
- Turner, Graeme (2000): Media Wars: Journalism, Cultural and Media Studies in Australia. *Journalism* 1 (3): 353-365.
- van Zoonen, Liesbet (1998): A Professional, Unreliable, Heroic Marionette (M/F). Structure, Agency and Subjectivity in Contemporary Journalisms. *European Journal of Cultural Studies* 1 (1): 123-143.
- Vogrinc, Jože (2007): Poklicna ideologija novinarjev ter cenzura in samocenzura. *Dialogi* 43 (7-8): 149-150.
- Weaver, David (1996): Journalists in Comparative Perspective: Backgrounds and Professionalism. *Javnost/The Public* 3 (4): 83-91.
- Winch, Samuel P. (1997): *Mapping the Cultural Space of Journalism: How Journalists Distinguish News from Entertainment*. Westport: Praeger.
- Zelizer, Barbie (1992): CNN, the Gulf War, and Journalistic Practice. *Journal of Communication* 42 (1): 66-81.

- (1993a): Has Communication Explained Journalism? *Journal of Communication* 43 (4): 80–88.
- (1993b): Journalists as Interpretive Communities. *Critical Studies in Mass Communication* 10 (3): 219–237.
- (1993c): American Journalists and the Death of Lee Harvey Oswald: Narratives of Self-Legitimation. V Dennis K. Mumby (ur.), *Narrative and Social Control: Critical Perspectives* 189–207. London: Sage.
- (2004a): *Taking Journalism Seriously: News and the Academy*. London: Sage.
- (2004b): When Facts, Truth, and Reality Are God-Terms: On Journalism's Uneasy Place in Cultural Studies. *Communication and Critical/Cultural Studies* 1 (1): 100–119.